

Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti – bu universitetdə təhsil almayan bu mürəkkəb adın mahiyyətini də bilməz. Oranın “havasını” alan, “suyunu” dadan tələbə tamam başqa tərbiyənin, mədəniyyətin sahibi olur. O qapıdan ki içəri girdin, bir reklamda deyildiyi kimi – “Sən o sən deyilsən”. Bu universitetdə təhsil almaq bir çox gəncin arzudur. Amma kimisinin taleyinə onu yaşamaq, kimisinə isə sadəcə həsrətlə kənardan izləmək yazılıb.

Ötən gün universitetin ən çox sevilən müəllimlərindən biri olan əməkdar artist Gülşad Baxşıyevanın kurs rəhbəri olduğu “Dram teatri və kino aktyoru” fakültəsində qonaq olduq. Universitetdə təhsil aldığı ixtisasdan asılı olmayaraq, tələbələrin onun dərslərində oturmaq üçün növbəyə düzülüyünün əvvəllər dəfələrlə özüm də şahidi olmuşdum. Universiteti bitirməyimdən 4 il keçsə də, heç nəyin dəyişmədiyini gördüm. Yenə də Gülşad müəllimə tələbələrini yorulmadan, ciddi-cəhdlə nələrsə öyrədir, əlindən gələni etməyə çalışır. O, tələbələrini övladların-

etüdlər tələb edirdi. Hətta dəfələrlə müəllimlik kürsüsündən qalxıb mərkəzə gələrək tələbənin yerində o etüdü özü canlandırırdı. Teatr səhnəmizin “Bəxtsiz gəlin”i kimi tanıdığımız Gülşad xanım tələbələrini əsl etüdün necə olduğunu göstərir, onlara tədrislə bərabər təlim-tərbiyə dərsləri də keçirdi.

Müşahidə etdiyimiz müddət ərzində şahidi olduq ki, nəzəri dərslər mühazirə formasında aparılır və bu dərslər canlı söhbət xarakterinə çevrilirdi. Tələbələr bu söhbətlərdə qaldırılmış sualların müzakirələrində aktiv iştirak etməyə çalışırdılar. Təhlil edilmiş materiallar tələbələr tərəfindən praktiki şəkildə səhnədəki kimi təcəssüm olunurdu.

danışmaq qadağandır. Biz belə halların tez-tez şahidi olurduq. Adi danışığıla səhnədə danışsaydıq, o zaman bu sənət heç kimə lazım olmazdı”.

Dərs prosesində öyrəndik ki, səhnə adi danışığı və bayağı hərəkət üçün bir məkan deyil. Səhnədə necə danışarlar, necə hərəkət edirlər, onun hamısını, xüsusən də sənət texnikasını bilmək lazımdır. Səhnəyə çıxdınsa oynamalısın, başqa çarən yoxdur. Əgər texnikan varsa... O, tələbələrini səhnədə sözün əsil mənasında oynamağı öyrədir. Səhnə plastikası, mizanlar, baxışlar, mimikalar və ən əsası da danışığı.

Kurs rəhbəri tələbələrlə sual-cavab əsnasında bu gün onlara kifayət qədər böyük imkanların yaradıldığını dilə gətirdi: “Hazırda elə bir səviyyəyə gəlib çatmışıq ki, artıq tələbələr müəllimləri seçir. Tələbə istədiyi an müəllimindən etiraz edib, başqa bir kursda oxuya bilər. Əgər məni seçirsinizsə, deməli, mənim istədiyim kimi oturub-durmalsınız. Qayda-qanun, nizam-intizam, dərəcə münasibət, ən əsası, keyfiyyət və mənafeq üstün olmalıdır. Bundan başqa, mənim tələbələrim vətəndaş-aktyor olmalıdır. Mənim üçün vətəndaş hər zaman aktyordan əvvəl gəlib. İnsan keyfiyyətli şəxsiyyət olmasa, onun aktyorluğu, sənəti heç nədir. Keyfiyyətli xarakterə malik olmayan

Gələcəyin aktyorları ilə bir gün

Gülşad Baxşıyeva: “Əgər səhnəyə, efirə çıxırsınızsa, ədəbi dilin nə olduğunu mütləq şəkildə bilməlisiniz”

Xəyalə Rəis

insanların tamaşalarına baxa bilmirəm. Gərək elə bir dəhşətli aktyor olsun ki, bir insan kimi ümumi mənfi xüsusiyyətlərini səhnədə görməyim. Bu da çox çətin məsələdir”.

Gülşad Baxşıyeva öz tələbələrini qiymət almaq

Gülşad Baxşıyeva tələbələrini müxtəlif sahələr üzrə məlumatlandırmağa səy göstərirdi. Belə ki, o, tələbələrini sadəcə danışığıla adi danışığın fərqliliyini başa salırdı: “Heç kimin ixtiyarı yoxdur ki, küçədəki danışığı dili ilə səhnəyə çıxırsın. Səhnəyə çıxarkən də intonasiya ilə pafosu qarışıq salmayın. İndi bir çox televiziya aparıcıları efirdə “c”, “ç” hərfləri ilə danışirlar. Bu, düzgün deyil. Efirə çıxan hər bir insan ədəbi dil normaları ilə danışmağı bacarmalıdır. Bu onun borcudur. Əgər səhnəyə, efirə çıxırsınızsa, mütləq şəkildə siz ədəbi dilin nə olduğunu bilməlisiniz. Ləhcə ilə efirdə, səhnədə

dan ayırmır, əlindən gəldiyi qədər, bütün gücü ilə bildiklərini öyrətməyə çalışır. Amma vay o günə ki, tələbə onun dərsinə hazırlıqsız gələ...

Mən sinif otağına daxil olanda “Aktyor sənəti”ndən dərs deyən dəyərli aktrisasımız indi səhnədə deyil, dərs otağında 17-18 yaşlı gənclərə bu sənətin sirlərindən bəhs edirdi. Əyləşib tələbələrin hazırladıqları etüdləri izlədik. Hər bir etüdə 3 dəqiqə vaxt ayrılarsa da, tələbələr qismən də olsa bunun öhdəsindən gəlməyə çalışırdılar. Bizim burada olduğumuz kiçik imtahanla (kollokvium) eyni vaxta təsadüf etmişdi. Birinci kursun tələbələri “Meymunlar”, “Yun çirpan qız”, “Polis”, “Ac qarın”, “Park” kimi etüdləri nümayiş etdirirdilər. Amma ha çalışsalar da, özlərini müəllimlərinə bəyəndirə bilmədilər ki, bilmədilər. Gülşad xanımı heç nə qane etmirdi. O, daha peşəkar, daha təbii

naminə hansısa obrazı hazırlamalı olduqlarını düşünmələrinin yanlış olduğunu bildirdi. Qeyd etdi ki, aktyor qiymət almaq üçün obraza girməməlidir. Aktyor ilk növbədə özünü yetişdirməlidir, çünki o, sabah peşəkar səhnəyə qiymət almaq üçün çıxmayacaq. Səhnəyə çıxan hər bir aktyorun məqsədi olmalıdır. Məqsədsiz səhnəyə çıxmaq mənasızdır.

Dərs prosesində tələbələr kənarda əyləşərək müəllimlərinin göstərişlərini gözləyirdilər. Onlar göstərdikləri etüdlərə düzəliş edən müəllimlərinin hər bir hərəkətini diqqətlə izləyir, tapşırıqları bir-bir yerinə yetirməyə səy göstərirdilər.

Üç saat ərzində zamanın necə gəlib keçdiyini bilmədik. Bu müddətdə biz də çox şey öyrəndik. Efir, səhnədə danışığı tərz, ictimaiyyət içində özünü tanımaq, səhnədəki mizanlar və sair. Hesab edirik ki, gələcəyin peşəkar aktyoru olmaq üçün bu dərslər almaq mütləqdir. Bir daha əmin olduq ki, Azərbaycan aktyorlarının gələcəyi sağlam əllərdədir.